

Kis S.Y.

Ivano-Frankivsk National Technical University Oil and Gas

INTELLECTUALIZATION OF ACTIVITY OF THE ENTERPRISE: MAIN DEFINITIONS AND CONCEPTS

Summary

It is investigated the conceptual and categorial device of intellectualization of activity of the enterprise. Attention is focused on the lack of scientific literature comprehensive definitions of characteristics describing the features of the intellectual development entities. Specifies the content of such categories as «intelligence», «knowledge», «information», «intellectual resources», «intellectual capacity», «intellectual capital». Presented modified structure of resources and capacity of the enterprise. The conclusion is drawn on expediency of use of the offered approaches in further teoretikal and methodological and applied researches of processes of intellectualization.

Keywords: intellectualization, intelligence, knowledge, information, resources.

УДК 658.14:[658.589:339.17]

ОСОБЛИВОСТІ ФІНАНСОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ІННОВАЦІЙНИХ ПРОЄКТІВ РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМСТВ ТОРГІВЛІ

Красневич Г.Л., Жук Т.В.

Київський національний торговельно-економічний університет

У статті удосконалено поняття «проект розвитку» та розкрито його відмінні особливості. Визначено сутність та основні відмінності понять «фінансове забезпечення» та «фінансування» діяльності підприємств. Проаналізовано сучасні підходи та доповнено класифікацію проєктів розвитку підприємств торгівлі. Визначено сутність та місце інноваційних проєктів розвитку у класифікації проєктів розвитку підприємств торгівлі. Розкрито особливості фінансового забезпечення інноваційних проєктів розвитку підприємств торгівлі.

Ключові слова: проєкт, розвиток, проєкт розвитку, інновація, фінансове забезпечення.

Постановка проблеми. Трансформація соціально-економічної системи України в якісно новий стан, процеси глобалізації і посилення конкуренції, сучасні кризові явища передбачають формування ефективних механізмів діяльності суб'єктів господарювання, у тому числі і в сфері торгівлі. Задовольнити потреби споживача на сучасному рівні і мати хороші перспективи можуть тільки торговельні структури з ефективними механізмами управління, серед яких підприємства, які мають економічно обґрунтовані проєкти розвитку. Тому представлена робота є актуальною, має як теоретичне, так і практичне значення.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Окремі загальнотеоретичні положення та методологічні засади визначення та класифікації проєктів, викладені в працях відомих дослідників, таких як: В.А. Верба, С.Ф. Покропивний, І.О. Бланк, Л.О. Лігоненко, Н.О. Голошубова, Н.В. Краснокутська, В.С. Рижиков, М.В. Афанасьєв, С.О. Москвін, Г.О. Бардиш, І.І. Мазур, В.Д. Шапіро, М.Л. Разу, В.І. Воропаєв, К. Барроу, Є.Ф. Брігхем, Ф. Уїкхем та ін.

Дослідження таких вчених, як В.В. Василенка, О.І. Волкова, Д. Гейдж, С.М. Ілляшенка, М.А. Йохни, А.Я. Кузнецової, М. Люверса, Ю.П. Морозова, Н.І. Норіциної, О.М. Петухової, Л.І. Федулової розкривають окремі аспекти фінансового забезпечення інноваційних проєктів і інноваційної діяльності. Розкриттю основних особливостей інноваційної діяльності підприємств торгівлі присвячені праці: М.С. Молодоженої, Ю.Ю. Юрченка, К.Б. Зозуляк, Г.Л. Красневич, Л.О. Волокитіної, Е.М. Локтева, Л.Г. Саркісяна та ін.

Виділення не вирішених раніше частин загальної проблеми. Питання фінансового забезпечення

інноваційних проєктів розвитку підприємств торгівлі залишаються не визначеними.

Мета статті. Головною метою цієї роботи є визначення сутності поняття інноваційні проєкти розвитку, їх ролі та місця у діяльності підприємств торгівлі та розкриття особливостей їх фінансового забезпечення. Визначення сутності та місця інноваційних проєктів розвитку у класифікації проєктів розвитку підприємств торгівлі; основних відмінностей понять «фінансове забезпечення» та «фінансування» діяльності підприємств.

Виклад основного матеріалу. Особливий вклад у забезпечення розвитку підприємства вносять проєкти, які ним реалізуються. Це є свідченням того, що поняття проєкт та розвиток є взаємопов'язаними. Опосередковано ця теза підтверджується включенням терміна «розвиток» в словник-довідник з управління проєктами, в якому він визначається як «зростання, розробка, будівництво, господарське освоєння, дослідницько-конструкторська робота, підготовка до експлуатації, підготовчі роботи» [1, с. 149].

З точки зору філософії, розвиток означає незворотну, направлену, закономірну зміну матеріальних та ідеальних об'єктів [2, с. 6–7]. При цьому, Мельник Л.Г. відзначає, що «тільки одночасна наявність трьох зазначених властивостей виділяє процеси розвитку серед інших змін» [3, с. 19]. Якщо немає закономірності, то процес є випадковим. За відсутності спрямування процес втрачає характерної для розвитку єдиної, внутрішньо взаємопов'язаної лінії.

Враховуючи вищенаведені аргументи, можемо припустити, що забезпечення розвитку підприємства передбачає підготовку та реалізацію специ-

фічної сукупності проектів, проектів розвитку, особливої яких полягають у наступному:

- передбачають незворотну, направлену зміну об'єктів, набуття ними нової якості;
- створюються для вже діючого підприємства;
- передбачають взаємопов'язаність існуючих та нових аспектів діяльності;
- передбачають виникнення нового якісного стану об'єкта;
- спрямовані на покращення якісного стану ресурсів підприємства;
- передбачають зміну стратегії, формулювання якісно нових цілей та пріоритетів майбутнього стану системи;
- результатом впровадження проектів розвитку є формування інфраструктури, створення нових робочих місць, нових торговельних об'єктів, диверсифікація діяльності, запровадження нових послуг, технологій, кардинальний реінжиніринг бізнес-процесів, запровадження технічних, технологічних та управлінських інновацій або удосконалення існуючого стану діяльності підприємства.

Проведений нами аналіз дозволив визначити сутнісні ознаки поняття «проект розвитку», удосконалити його визначення та викласти його у такій редакції. Проект розвитку – це сукупність об'єктів, пов'язаних між собою специфічних та тимчасових для підприємства дій або заходів, з приводу залучення та використання обмеженої кількості трудових, матеріальних, інформаційних, інтелектуальних, фінансових ресурсів, які забезпечують досягнення нових цілей розвитку підприємства, спрямованих на незворотну, якісну зміну підприємства як системи в цілому та її складових (продуктів, послуг, технологій, бізнес-процесів тощо) для суттєвого та сталого покращення стійкості та життєздатності системи.

Враховуючи те, що проекти розвитку раніше не були об'єктом широкого розгляду науковців та фахівців з управління проектами, типологія та класифікація цих проектів, як і особливості їх фінансового забезпечення, поки що не знайшли повного відображення в літературних джерелах.

Трактування сутності поняття «фінансове забезпечення» діяльності підприємства у сучасних дослідженнях неоднозначні. Деякі науковці [4, 5] отожднюють поняття «фінансового забезпечення» та «фінансування», що на наш погляд є помилковим. Поняття «забезпечення» передбачає постачати, зменшити ризики. А поняття «фінансування» передбачає безпосередньо процес використання. Зінько Н.Я. визначає, що «фінансове забезпечення» – це пошук та вибір джерел фінансових ресурсів, а «фінансування» – процес використання даних фінансових ресурсів [6]. Відносно визначень наведених Зінько Н.Я. необхідно додати, що фінансове забезпечення та фінансування передбачають не тільки пошук, вибір та використання, але й принципи, форми, методи у відповідності до яких відбуваються ці процеси. Відповідно, «фінансове забезпечення» – це процес управління фінансовими ресурсами, пов'язаний з їх пошуком та вибором.

Для виявлення особливостей у фінансовому забезпеченні інноваційних проектів розвитку підприємств торгівлі розглянемо їх місце у сучасній класифікації проектів розвитку підприємств торгівлі.

Критичний аналіз наявних пропозицій щодо класифікації різних видів проектів (у тому числі інвестиційних та інноваційних) дозволяє доповнити існуючу класифікацію проектів розвитку підприємств торгівлі (табл. 1), виокремивши такі ознаки як: характер змін (розвитку), глибина змін, обсяг

охоплення, тип розвитку, ініціатива в проведенні, предметна царина розвитку [7].

Таблиця 1

Класифікація проектів розвитку підприємств торгівлі

Класифікаційна ознака	Проекти розвитку підприємств торгівлі
1. За характером змін (розвитку)	• Традиційні • Інноваційні
2. За глибиною змін	• Радикальні • Удосконалюючі (модифікаційні)
3. За обсягом охоплення	• Локальні • Системні
4. За типом розвитку	• Екстенсивні • Інтенсивні
5. Залежно від ініціативи в проведенні	• Реактивні (вимушені) • Випереджувальні (ініціативні)
6. За предметною цариною розвитку	• Ресурси (обсяг, джерело, механізм залучення) • Процеси • Продукти (технології)

Наші аргументи та пояснення щодо розробленої класифікації полягають у наступному. Перш за все, для характеристики проектів розвитку підприємств роздрібною торгівлі доцільно використовувати таку ознаку класифікації як характер змін (розвитку), виділивши поняття інноваційний та традиційний проекти розвитку.

Колектив авторів під редакцією Волкова О.І. та Денисенка М.П. наводять порівняння основних ознак традиційних та інноваційних проектів. Вони зазначають, що «традиційні проекти плануються та здійснюються відповідно до встановлених корпоративним керівництвом цілей; витрати, графік, технічні цілі чітко визначено – потрібні ресурси призначено тільки для проекту; управління проектом здійснюється в сталій корпоративній системі. Стратегічні цілі інноваційних проектів ініціюються «ззовні»; витрати, графік, технічні цілі визначаються (уточнюються) протягом всього проектного циклу; ресурси розподіляються за принципом «де потрібно»; управління проектом здійснюється із центру, поза сталою корпоративною інфраструктурою в унікальній корпоративній культурі, що створюється на час реалізації проекту» [8, с. 541].

Враховуючи наведені вище ознаки, потрібно зазначити, що для традиційних проектів розвитку також характерними є обмежена зміна ситуацій, висока відповідальність за функціональність та чітко окреслене коло завдань. Для інноваційних же проектів розвитку характерними особливостями є висока невизначеність у досягненні мети, особлива структура проектного циклу, роботи виконуються, не виходячи за межі циклу проекту.

Що стосується проектів розвитку підприємств торгівлі, то на сьогодні відсутня чітка їх класифікація. Тому пропонується, по-перше, враховуючи всі вище викладені аргументи, таке визначення поняття «інноваційний проект розвитку» – система специфічних (рідкісних) та тимчасових для підприємств торгівлі дій або заходів, для отримання нової послуги, товару або удосконалення існуючого стану діяльності підприємства, які обов'язково потребують фінансового забезпечення, пов'язані з високим ступенем ризику, які забезпечують досягнення цілей підприємства, спрямованих на незворотну, якісну, направлену, закономірну зміну об'єктів. На час реалізації такого проекту створюються спеціальний центр

управління ним, стратегічні цілі в таких проектах ініціюються не самим підприємством, характерним є висока невизначеність у досягненні кінцевої мети та особливості в структурі проектного циклу.

Таблиця 2

Основні фактори, які визначають відмінності фінансового забезпечення інноваційних та традиційних проектів розвитку підприємств торгівлі

Фактори впливу на фінансове забезпечення	Проекти розвитку	
	Традиційні	Інноваційні
1. Розмір підприємства (доступність до фінансових ресурсів)	на рівні конкурентів	залежить від бажання ризикувати
2. Обсяг фінансування	середньоринковий	більший
3. Джерела фінансових ресурсів	традиційні	традиційні, специфічні
4. Забезпеченість проекту	не обов'язкова	обов'язкова
5. Ризик	середньоринковий	більший
6. Вартість	середньоринкова	більша
7. Вплив на фінансовий результат	збільшення	суттєве збільшення
8. Конкурентоспроможність підприємства	не змінюється, підвищується	підвищується

Під традиційним проектом розвитку розуміють сукупність пов'язаних між собою специфічних (рідкісних) та тимчасових для підприємства дій або заходів, для отримання нової послуги, товару або удосконалення існуючого стану діяльності підприємства, які повинні забезпечувати досягнення цілей підприємства, направлених на незворотну, якісну, направлену, закономірну зміну об'єктів та потребують здійснення інвестицій, тобто вкладення матеріальних та інтелектуальних цінностей. Це проекти, де всі необхідні ресурси призначаються тільки для певного, конкретного проекту, а самі проекти плануються та здійснюються відповідно до цілей керівництва підприємства.

Зазначені особливості традиційних та інноваційних проектів передбачають й відмінності і у їх фінансовому забезпеченні (табл. 2).

Розглянемо більш детально відмінності традиційних та інноваційних проектів розвитку підприємств торгівлі за визначеними факторами.

1. Розмір підприємства. Законодавство України поділяє підприємства на малі, середні і великі з урахуванням кількості працівників та обсягу доходу. Реалізація традиційних проектів базується на успішному досвіді їх реалізації у конкурентів. Враховуючи виявлення основних конкурентів з урахуванням розміру підприємств, можна сказати, що можливість до реалізації традиційних проектів в межах кожної групи приблизно однакові. Реалізація ж інноваційних проектів розвитку залежить ще і від бажання керівників підприємства ризикувати.

Крім того, розмір підприємства – це основний і визначальний фактор серед перелічених. Розмір підприємства торгівлі впливає на можливість підприємств різних груп (малі, середні, великі) залучити необхідний обсяг фінансових ресурсів, вартість їх залучення, можливість залучення необхідних фінансових ресурсів з різних джерел фінансування тощо. Так, великі та середні підприємства торгівлі мають в наявності більші обсяги вільних фінансових ресурсів, а також мають можливість залучити

необхідний обсяг фінансових ресурсів із зовнішніх джерел. В той же час, малі підприємства торгівлі мають у розпорядження менші обсяги власних фінансових ресурсів, а також значно обмежені в можливості отримання необхідного обсягу фінансових ресурсів із зовнішніх джерел (у тому числі з венчурних, інноваційних фондів, які, як правило, фінансують середні підприємства).

2. Обсяг фінансування. Для досягнення певної мети розвитку підприємства розроблені традиційні проекти будуть передбачати менший обсяг фінансування ніж інноваційні. Це пов'язано з тим, що традиційні проекти передбачають загальнодоступні підходи до вирішення питань, а інноваційні – нові, що в свою чергу вимагає більших витрат (обсягу фінансування). Тобто інноваційні проекти розвитку передбачають придбання або розробку власного ноу-хау, що значно збільшує обсяг фінансування.

3. Джерела фінансових ресурсів. Традиційні проекти розвитку підприємств торгівлі передбачають фінансове забезпечення через схему традиційного фінансування. Інноваційні проекти розвитку передбачають можливість залучення необхідного обсягу фінансування через кошти бізнес янголів, венчурні та інноваційні фонди. Крім того, фінансове забезпечення інноваційних проектів розвитку не передбачає використання внутрішніх позикових фінансових ресурсів підприємства, які, як правило, використовуються на забезпечення операційної діяльності підприємства. Виключенням в їх використанні може стати певна сума грошових коштів, яка необхідна для покриття тимчасової нестачі фінансових ресурсів, яка дасть можливість завершити реалізацію інноваційного проекту.

4. Забезпеченість проекту. Традиційні проекти розвитку, як правило, передбачають традиційні способи вирішення проблем, а відповідно, не вимагають додаткових витрат підприємства. Залучення зовнішніх джерел фінансування для реалізації інноваційних проектів розвитку передбачає заставу або певного обсягу власних фінансових ресурсів. У той же час, традиційні проекти розвитку підприємств торгівлі можуть фінансуватися виключно за рахунок зовнішніх джерел фінансування або (і) без застави.

5. Ризик. Ступінь ризику значно більший при реалізації інноваційних проектів розвитку ніж традиційних. Використання чогось нового відчутно зменшує можливість чіткого збільшення кінцевого результату, що значно збільшує ризик.

6. Вартість. Вартість залучення фінансових ресурсів з різних джерел при реалізації традиційних та інноваційних проектів розвитку пов'язана з декількома факторами – обсягом фінансування, ризиком, забезпеченістю, джерелами фінансування. Відповідно, вартість залучення фінансових ресурсів для реалізації інноваційних проектів буде значно вищою ніж для традиційних.

7. Вплив на фінансовий результат. Незалежно від типу всі проекти розвитку будуть спрямовані на збільшення фінансового результату, як основної задачі діяльності підприємства торгівлі. При умові успішної реалізації проектів розвитку традиційні проекти забезпечать збільшення фінансового результату, а інноваційні – суттєве збільшення. Як було розглянуто вище, витрати та ризики, які супроводжують реалізацію інноваційних проектів розвитку більш ніж у традиційних. Відповідно, реалізація інноваційних проектів втрачає сенс, якщо вони дають однаковий фінансовий результат з традиційними.

8. Конкурентоспроможність підприємства. Одним з факторів, які дозволяють досягти головної мету діяльності підприємств торгівлі є конкуренто-

спроможність. Використання традиційних проектів розвитку дозволяє враховувати успішний досвід конкурентів, а відповідно передбачає використання традиційних способів утримання конкурентної позиції на ринку або незначне збільшення сегменту ринку. Інноваційні проекти розвитку передбачають застосування нестандартних (нових) підходів до досягнення мети, що на деякий час дасть суттєві переваги серед конкурентів.

По-друге, пропонуємо проекти розвитку підприємств торгівлі класифікувати залежно від глибини змін, які відбуваються, тобто на радикальні та удосконалюючі (модифікаційні). Радикальні проекти розвитку спрямовані на розвиток підприємства та є принципово новими для нього, тобто не існує аналогів даним проектам. Реалізація таких проектів забезпечує створення та запровадження нових технологій, методів управління тощо. Удосконалюючі проекти розвитку пов'язані з незначними змінами, частковим покращенням попередніх проектів або результатів їх впровадження; вони реалізуються на основі накопиченого досвіду та наукових досягнень. Такі проекти запроваджуються на підприємстві тільки тоді, коли цього потребує його стан або стан ринку.

По-третє, класифікація проектів розвитку за ступенем охоплення передбачає поділ їх на локальні та системні. Локальні проекти розвитку стосуються тільки даного конкретного підприємства роздрібної торгівлі, конкретної сфери його діяльності чи чітко визначеної сфери застосування. Системні проекти є більш складними за своєю структурою та способом впровадження, охоплюють певну сукупність пов'язаних між собою елементів.

Залежно від ініціативи в проведенні можна виділити випереджувальні (ініціативні) та реактивні (вимушені) інноваційні проекти розвитку. Останні здійснюються у відповідь на проекти, які виконуються іншими підприємствами роздрібної торгівлі, для того, щоб утримати свої позиції на ринку або як виконання регуляторних вимог держави. Ініціатором випереджувального проекту розвитку є саме підприємство. Такі проекти запроваджуються на підприємствах торгівлі для отримання певних переваг у порівнянні з конкурентами у майбутньому.

Класифікація за типом розвитку потребує виділення інтенсивних та екстенсивних проектів розвитку підприємств роздрібної торгівлі. Інтенсивні проекти розвитку забезпечують підвищення ефективності виробництва та продажу, розвиток факторів виробництва, підвищення якості продукції та послуг. Такі проекти, як правило, передбачають впровадження нових технологій або техніки, що створені за допомогою найновіших досягнень НТП;

підвищення професійного рівня працівників; покращення використання основних засобів та оборотних коштів; впровадження прогресивних форм та методів продажу та виробництва; інформатизацію, удосконалення якісних характеристик ресурсів, що використовуються. Інтенсивні проекти розвитку спрямовані на удосконалення процесу використання ресурсів (удосконалення закупівельних технологій, технології торговельно-операційної діяльності, організації праці, прискорення швидкості обороту оборотних активів тощо). Екстенсивні проекти розвитку забезпечують зростання обсягу товарообороту, дають змогу розширити торговельні площі та кількість торговельних об'єктів, збільшити капітал, чисельність працюючих. Екстенсивні проекти розвитку орієнтовані на кількісне збільшення обсягів та складових продуктивних сил, факторів виробництва, за умови незмінного рівня технічної основи виробництва. Результатом реалізації таких проектів є збільшення обсягу виробництва при збереженні того ж рівня технології, зростання кількості працівників, обсягів оборотних коштів, збільшення матеріально-технічної бази підприємства, його активів, товарних запасів.

Як класифікаційну ознаку проектів розвитку підприємств торгівлі вважаємо доцільним використовувати предметну царину змін, тобто той аспект або бізнес-процес підприємства, в межах якого відбувається розвиток. Перелік цих предметних царин доцільно визначати з урахуванням виду діяльності підприємства. Виходячи з опрацювання спеціалізованої літератури, що присвячена стратегії розвитку сучасної торгівлі, для підприємств торгівлі найбільш важливими та практично значимими царинами розвитку, на наш погляд, є ресурси, процеси, продукти.

Висновки і пропозиції. На основі виокремлення сутнісних характеристик проектів розвитку та дослідженні існуючих здобутків у цьому напрямку, запропоновано визначення цього поняття. Узагальнення та доопрацювання, розвиток існуючих пропозицій щодо класифікації проектів та визначення їх відмітних типів дозволив запропонувати класифікацію проектів розвитку підприємств торгівлі, визначити сутність та місце у ній інноваційних проектів розвитку.

Інноваційні проекти розвитку на ряду з традиційними мають певні особливості у фінансовому забезпеченні, які пов'язані з такими факторами: розміром підприємства, обсягом фінансування, джерелами фінансових ресурсів, забезпеченістю проекту, ризиком, вартістю залучення, впливом на фінансовий результат, конкурентоспроможністю підприємства.

Список літератури:

1. Словник-довідник з питань управління проектами / С.Д. Бушуев. – К.: Деловая Україна, 2001. – 640 с.
2. Філіпенко А. С. Економічний розвиток сучасної цивілізації: навч. посіб. / А. С. Філіпенко. – К.: Знання, 2000. – 174 с.
3. Мельник Л. Г. Фундаментальные основы развития / Л. Г. Мельник. – Сумы: Университет. книга, 2009. – 288 с.
4. Уткин Э. А. Управление фирмой. – М., 1996. – 495 с.
5. Усенко С. В. Економічні аспекти розвитку малого підприємництва в Україні // Економіка и управление. – 2001. – № 6(31). – С. 16-17.
6. Зінько Н. Я. Удосконалення банківського та небанківського фінансування інноваційної діяльності в Україні: дис... канд. екон. наук: 08.00.08 / Н. Я. Зінько. – Львів, 2007. – 198 с.
7. Економічне обґрунтування проектів розвитку підприємств роздрібної торгівлі: автореф. дис. ... канд. екон. наук: 08.00.04 / Красневич Ганна Львівна; Київ. нац. торг.-екоп. ун-т. – К., 2011. – 21 с.
8. Волков І. О. Економіка підприємства / І. О. Волков, М. П. Денисенко, А. П. Гречан [та ін]; під ред. / І. О. Волкова. – К.: КНТ, 2006. – 648 с.

Красневич А.Л., Жук Т.В.

Киевский национальный торгово-экономический университет

ОСОБЕННОСТИ ФИНАНСОВОГО ОБЕСПЕЧЕНИЯ ИННОВАЦИОННЫХ ПРОЕКТОВ РАЗВИТИЯ ПРЕДПРИЯТИЙ ТОРГОВЛИ

Аннотация

В статье усовершенствовано понятие «проект развития» и раскрыты его отличительные особенности. Определена сущность и основные различия понятий «финансовое обеспечение» и «финансирование» деятельности предприятий. Проанализированы современные подходы и дополнена классификация проектов развития предприятий торговли. Определена сущность и место инновационных проектов развития в классификации проектов развития предприятий торговли. Раскрыты особенности финансового обеспечения инновационных проектов развития предприятий торговли.

Ключевые слова: проект, развитие, проект развития, инновация, финансовое обеспечение.

Krasnevich G.L., Zhuk T.V.

Kyiv National University of Trade and Economics

MAIN FEATURES OF FINANCIAL ENSURING OF INNOVATIVE PROJECTS OF THE DEVELOPMENT OF TRADE ENTERPRISES

Summary

The article improved the concept of «project of the development» and show its distinctive features. Defined the essence and fundamental differences between concepts of «financial ensuring» and «financing». Studied the basic modern approaches and completed the classification of projects of the development of trading enterprises. Essence and place of innovation projects in the classification of projects of the development of trading enterprises are offered. The features of the financial ensuring of the innovative projects of the development of trading enterprises are revealed.

Keywords: project, development, project of development, innovation, financial ensuring.

УДК 334.716:330.142.26

ОЦІНКА ЕФЕКТИВНОСТІ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ ХАРЧОВОЇ ПРОМИСЛОВОСТІ ОДЕСЬКОГО РЕГІОНУ

Кучеренко О.В.

Одеський національний економічний університет

Досліджено тенденції основних показників діяльності підприємств харчової промисловості Одеського регіону. Встановлено зниження виробництва по основних видах харчових продуктів. Виявлено зниження виробництва на одну особу населення. Останні три роки галузь працює збитково. Виявлено збитковість операційної діяльності за основними видами продуктів харчування.

Ключові слова: індекси виробництва, обсяг і структура реалізації, фінансовий результат до оподаткування, чистий прибуток, рентабельність операційної діяльності.

Постановка проблеми. Харчова промисловість є стратегічною галуззю народного господарства України. Від її розвитку залежить продовольча безпека країни. У зв'язку з цим необхідність аналітичного дослідження результатів діяльності підприємств харчової промисловості та виявлення негативних тенденцій набуває першочергового значення, особливо в умовах економічної кризи.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблемам розвитку харчової промисловості присвячена значна кількість наукових публікацій таких вчених, як Л.В. Дейнеко, А.О. Коваленко, О. Лівінський, В. Котляренко, Е.І. Шелудько, Л. Баранівська, О.М. Васильченко, С.В. Єрмаков, В. Макаренко, С.В. Пеструха, П.Т. Саблук та інших, що досліджують існуючі проблеми в розвитку харчової промисловості.

Виділення не вирішених раніше частин загальної проблеми. Кризовий стан економіки України

позначається на економіці регіонів та по різному впливає на їх розвиток. Тому, дослідження основних показників діяльності харчової промисловості Одеського регіону, виявлення тенденцій і особливостей його розвитку є необхідним для підвищення продовольчої безпеки країни.

Мета статті. Головною метою статті є аналітичне дослідження результатів діяльності підприємств харчової промисловості Одеського регіону та виявлення основних тенденцій їх розвитку.

Виклад основного матеріалу. Харчова промисловість є найбільш інвестиційно привабливою галуззю Одеської області завдяки сприятливим природно-кліматичним умовам, наявності сировинного та споживчого потенціалу. Порівнюючи тенденції харчової промисловості Одеського регіону з існуючими тенденціями по Україні, можемо зробити висновок, що по харчовій промисловості Одесько-